

Sygn. akt I ACa 1185/15

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 2 grudnia 2015 r.

Sąd Apelacyjny w Krakowie – Wydział I Cywilny

w składzie:

Przewodniczący:	SSA Barbara Górczanowska
Sędziowie:	SSA Jerzy Bess SSO del. Barbara Baran (spr.)
Protokolant:	st.sekr.sądowy Urszula Kłosińska

po rozpoznaniu w dniu 2 grudnia 2015 r. w Krakowie na rozprawie

sprawy z powództwa **M. P. (1) i W. P.**

przeciwko **Z. J. i E. J.**

o zapłatę

na skutek apelacji powodów

od wyroku Sądu Okręgowego w Krakowie

z dnia 2 kwietnia 2015 r. sygn. akt I C 975/14

1. zmienia zaskarżony wyrok nadając mu następujące brzmienie:

„I. zasądza od pozwanych Z. J. i E. J. solidarnie na rzecz powodów M. P. (1) i W. P. kwotę 493.497,34 zł (słownie złotych: czterysta dziewięćdziesiąt trzy tysiące czterysta dziewięćdziesiąt siedem złotych i trzydzieści cztery grosze) z ustawowymi odsetkami od dnia 21 lutego 2015 r.;

II. w pozostałej części powództwo oddala;

III. zasądza od pozwanych Z. J. i E. J. solidarnie na rzecz powodów M. P. (1) i W. P. kwotę 34 513 zł (słownie złotych: trzydzieści cztery tysiące pięćset trzynaście złotych)) tytułem zwrotu kosztów procesu;

IV. wyrokowi nadaje rygor natychmiastowej wykonalności w punkcie I w zakresie kwoty 328 801,56 zł z ustawowymi odsetkami od 2 grudnia 2014r. oraz w punkcie III.”

2. zasądza od pozwanych solidarnie na rzecz powodów kwotę 10 935 zł (dziesięć tysięcy dziewięćset trzydzieści pięć złotych) tytułem zwrotu kosztów postępowania apelacyjnego.

UZASADNIENIE

Zaskarżonym wyrokiem Sąd Okręgowy w Krakowie zasądził od pozwanych solidarnie na rzecz powodów kwotę 328 801,56 zł z ustawowymi odsetkami od dnia 2 grudnia 2014 r., w pozostałej części powództwo oddalił.

Sąd zasądził także od pozwanych solidarnie na rzecz powodów kwotę 5 540 zł tytułem zwrotu kosztów procesu, nakazał pobrać na rzecz Skarbu Państwa – Sądu Okręgowego w Krakowie solidarnie od powodów z roszczenia zasądzonego na ich rzecz kwotę 8 189 zł i solidarnie od pozwanych kwotę 12 283 zł tytułem nieuiszczonych kosztów sądowych. Wyrokowi w punktach I i III nadano rygor natychmiastowej wykonalności.

Sąd ustalił, że w dniu 28 listopada 2012 r. pozwani zawarli z M. P. (2) umowę pożyczki, na mocy której otrzymali od M. P. (2) kwotę 490 000 zł. Pożyczka opiewała na 625 000 zł, w tym 135 000 zł stanowiło prowizję za udzielenie pożyczki, potrąconą przez pożyczkodawcę w momencie udzielania pożyczki. Pozwani do 31 lipca 2013 r. zobowiązani byli zapłacić pożyczkodawcy kwotę 75 000 zł. Strony umowy postanowiły, że pożyczkobiorcy będą spłacać kwotę pożyczki 550 000 zł od 1 sierpnia 2013 r. w 30 równych ratach miesięcznych po 22 364,14 zł, do 28-go dnia każdego miesiąca, oraz że oprocentowanie tej kwoty wynosić będzie 16 % w skali roku. Umowa przewidywała, że za opóźnienie powyżej 14 dni w terminach spłat którejkolwiek z rat pożyczkobiorcy zobowiązani będą do zapłacenia kary umownej w wysokości 1 % wartości raty za każdy dzień zwłoki. Opóźnienie powyżej 30 dni w spłacie którejkolwiek z rat skutkowało miało wypowiedzeniem umowy oraz wymagalnością całej pozostałej kwoty pożyczki z należnymi odsetkami. Zabezpieczenie pożyczki stanowił weksel in blanco wraz z deklaracją wekslową podpisaną przez pożyczkobiorców. Umowa została zawarta na 39 miesięcy do dnia 31 stycznia 2016 r. Integralną część umowy stanowił załącznik nr 1: harmonogram spłat rat kapitałowo – odsetkowych.

Do 31 lipca 2013 r. pozwani uiszcili na rzecz M. P. (2) 75 000 zł. W dniu 11 września 2013 r. wpłacili 10 000 zł, w dniu 29 października 2013 r. kwotę 22 364,14 zł, w dniu 28 listopada 2013 r. 1 000 zł, w dniu 1 października 2014 r. kwotę 62 000 zł a w dniu 2 grudnia 2014 r. 50 000 zł. Wpłacane kwoty w pierwszej kolejności zaliczano na odsetki a na następnie na kapitał.

Pozwani opóźniali się w spłacie rat pożyczki, dlatego M. P. (2) w dniu 30 października 2013 r. wypowiedział im umowę pożyczki.

M. P. (2) zmarł w dniu 26 listopada 2013 r. a spadek po nim po 1/2 części nabyli jego rodzice – powodowie, którzy wypełnili wystawione przez pozwanych weksle i wezwali ich do zapłaty należności wynikających z umowy pożyczki.

Rzeczywista kwota pożyczki, jakiej M. P. (2) udzielił pozwanym wyniosła 490 000 zł. Pozwani otrzymali ją przelewem na rachunek bankowy. Pożyczka miała sfinansować działalność gospodarczą pozwanych. Prowizja w kwocie 135 000 zł stanowić miała dodatkowe wynagrodzenie M. P. (2) z tytułu udzielonej pożyczki i wiązać się miała z ryzykiem udzielenia pożyczki oraz poniesionymi w tym celu kosztami, gdyż M. P. (2) aby udzielić pożyczki pozwanym zaciągnąć miał kredyty w kilku bankach. Kwota prowizji została wliczona do kapitału. Pozwani przystali na warunki zaproponowane przez M. P. (2), bo zależało im na szybkim pozyskaniu środków w celu ukończenia inwestycji w ramach prowadzonej działalności gospodarczej.

Sąd uznał, że roszczenie powodów zasługiwało jedynie na częściowe uwzględnienie. W ocenie Sądu postanowienia umowy dotyczące prowizji z tytułu udzielenia pożyczki pozostają w sprzeczności z art. 359 §2¹ i §2² k.c., określającego wysokość odsetek maksymalnych. Umowa pożyczki przepis ten narusza, bowiem prowizja stanowi w istocie dodatkowy koszt pożyczki, oprócz określonych w umowie odsetek umownych, co sprawia, że w tej części umowa pozostaje w sprzeczności z prawem i zasadami współzycia społecznego (art. 58 k.c.). Ewentualne wynagrodzenie za korzystanie z sumy pożyczki, zwyczajowo znajdujące wyraz w obowiązku zapłaty umówionych odsetek, znacznie

przekracza wysokość odsetek maksymalnych określonych w art. 359 §2¹ k.c. To odsetki przede wszystkim powinny stanowić wynagrodzenie za korzystanie z cudzych pieniędzy w przypadku umowy pożyczki zawartej między osobami fizycznymi. Maksymalna wysokość odsetek wynikających z czynności prawnej nie może, stosownie do art. 359 §2¹ k.c., w stosunku rocznym przekraczać czterokrotności wysokości stopy kredytu lombardowego Narodowego Banku Polskiego. Prowizja jako dodatkowy koszt pożyczki (oprócz m.in. odsetek, opłat, marży itp.) jest dopuszczalna w przypadku kredytów konsumenckich udzielanych przez przedsiębiorców, którzy w zakresie swojej działalności gospodarczej lub zawodowej udzielają lub dają przyrzeczenie udzielenia kredytu konsumentom i stanowi wyjątek od powołanej reguły uzasadniony faktem, iż podmioty te ponoszą dodatkowe koszty związane z prowadzoną działalnością. Powodowie powoływali się na fakt, że ich poprzednik prawny miał takie dodatkowe koszty ponieść w celu zgromadzenia środków na udzielenie pozwanym pożyczki, jednakże okoliczności tej w żaden sposób nie wykazali.

Strony nie kwestionowały skutecznego wypowiedzenia umowy przez poprzednika prawnego powodów i w związku z tym wygaśnięcia łączącego je stosunku prawnego. Oznacza to, że powodowie od chwili wypowiedzenia umowy nie mogą skutecznie domagać się zapłaty należności na jej podstawie i tym samym dalszego wykonania umowy, a jedynie zwrotu niespłaconej na dzień wypowiedzenia części pożyczki wraz z odsetkami ustawowymi za opóźnienie w spełnieniu tego świadczenia (pomiędzy stronami także i ta okoliczność nie jest sporna, nie jest także sporne, iż datą początkową biegu odsetek winien być dzień 02.12.2014 r.).

Przy uwzględnieniu dokonanych przez pozwanych wpłat i sposobu, w jaki wpłaty były zarachowywane (na poczet odsetek i należności głównej), bez uwzględnienia zobowiązania pozwanych z tytułu zwrotu należności z tytułu prowizji, rozliczenie pomiędzy stronami winno zostać dokonane według wyliczenia przedstawionego przez pozwanych w odpowiedzi na pozew oraz w piśmie procesowym z 21 grudnia 2014 r. Rozliczenie to (przy założeniu, że nie obejmuje spornej prowizji) nie było przez powodów kwestionowane.

Na dzień rozwiązania łączącej strony umowy do zapłaty pozostawała zatem kwota 397 755,15 zł, a w wyniku dokonanych następnie wpłat kwot 62 000 zł i 50 000 zł oraz zarachowaniu ich częściowo na poczet odsetek od pozostałej do zapłaty należności za okres od 28 stycznia 2014 r. (zgodnie z żądaniem pozwu) do dnia dokonania poszczególnych powołanych wpłat należność ta uległa zmniejszeniu do kwoty 328 801,56 zł, uznanej przez powodów.

Ponieważ pozwani uznali powództwo w uwzględnionej części, sąd nadał wyrokowi w tej części rygor natychmiastowej wykonalności.

O kosztach procesu pomiędzy stronami orzekł Sąd na zasadzie art. 100 k.p.c. stosunkowo je rozdzielając między stronami i przyjmując, że powodowie wygrali proces w ok. 60%. O nieuiszczonych kosztach sądowych orzekł Sąd na zasadzie art. 113 ust. 1 i ust. 2 pkt 1 u.k.s.c.

Apelację od powyższego wyroku wnieśli powodowie, zaskarżając orzeczenie w części oddalającej powództwo ponad kwotę 328 801,56 zł z ustawowymi odsetkami od 2 grudnia 2014 r. oraz w części obejmującej rozstrzygnięcie o kosztach postępowania.

Wnieśli o zmianę wyroku i zasądzenie od pozwanych na ich rzecz kwoty 493 497,33 zł z ustawowymi odsetkami od 21 lutego 2015 r. oraz kosztami postępowania za obie instancje.

Apelujący zarzucili naruszenie:

- art. 359 § 2¹ i § 2² k.c. oraz art. 58 k.c. przez błędną wykładnię i niewłaściwe zastosowanie i przyjęcie, że postanowienia umowy między stronami naruszają te przepisy,

- art. 353¹ k.c. przez przyjęcie, że w umowie między osobami fizycznymi nie można zawrzeć postanowienia o obowiązku zapłaty prowizji na rzecz pożyczkodawcy,

- art. 229 i 232 k.p.c. przez przeprowadzenie w niepełny sposób dowodu z urzędu dla ustalenia okoliczności zawarcia umowy i przyjęcie, że powodowie nie wykazali, jakie dodatkowe koszty poniósł pożyczkodawca w związku z udzieleniem pożyczki pozwanym,

- art. 98 § 2 k.p.c. przez nieuwzględnienie w kosztach postępowania faktu uiszczenia przez powodów kwoty 20 472 zł.

Apelujący podnosili, że strony mogły – stosownie do zasady swobody umów – postanowić o tym, że pożyczkodawcy należy się prowizja z tytułu udzielenia pożyczki. Nie jest to ani sprzeczne z prawem, ani z zasadami współzycia społecznego, nie stanowi też obejścia prawa. Przywołana przez sąd ustawa o kredycie konsumenckim nie ma zastosowania w niniejszej sprawie. Nie wiadomo też, na jakiej podstawie sąd przyjął, że taka wysokość prowizji prowadzi do naruszenia przepisów o wysokości odsetek, skoro nie podlega ona doliczeniu do odsetek. Gdyby nawet doliczyć ją tak jak odsetki do kwoty spłaty, to i tak roczna stopa procentowa nie przekraczałaby wysokości odsetek maksymalnych. Sąd nie wyjaśnił, na czym polega „znaczne” przekroczenie odsetek maksymalnych ani jakie zasady współzycia społecznego ta część umowy narusza. Sami pozwani mieli świadomość, że pożyczkodawca zaciągnął kredyty po to, by móc udzielić im pożyczki i okoliczność tę przyznali. Jeżeli sąd uznawał, że wysokość odsetek przekracza kwotę odsetek maksymalnych, winien był zastosować przepisy o odsetkach maksymalnych, tymczasem sąd zasądził świadczenie z całkowitym pominięciem prowizji. Pozwani akceptowali wysokość prowizji i dopiero po wezwaniu do zapłaty, za radą adwokata postanowili to zakwestionować.

Powodowie zaliczyli na poczet należnych im kwot otrzymaną po wyroku sądu I instancji kwotę 10 000 zł, zaliczając ją na poczet odsetek za opóźnienie i w konsekwencji zmodyfikowali żądanie w zakresie odsetek, domagając się ich od 21 lutego 2015 r.

Pozwani wnieśli o oddalenie apelacji, z tym, że poparli wniosek powodów o zmianę daty odsetek na wskazaną wyżej i zażądali zasądzenia na ich rzecz kosztów postępowania apelacyjnego. Zdaniem pozwanych stanowisko sądu I instancji co do prowizji jest prawidłowe i należy je podzielić.

Sąd Apelacyjny przyjął za własne ustalenia faktyczne, poczynione przez sąd I instancji. Jako bezsporną okoliczność (wynikającą z zeznań samej pozwanej a popartych zeznaniami świadka M. P. (3)) przyjął nadto fakt zaciągnięcia przez M. P. (2) kredytów bankowych w celu pozyskania środków, które zostały przeznaczone na udzielenie pożyczki pozwanym.

Wobec braku sporu co do pozyskania przez M. P. (2) środków na pożyczkę dzięki zaciągniętym przez siebie kredytom bankowym zbędne było prowadzenie postępowania dowodowego w tym przedmiocie, zatem wnioski dowodowe zawarte w apelacji zostały oddalone. Niezasadny był nadto zarzut apelujących, którzy zarzucali sądowi brak wezwania z urzędu powodów do przedłożenia umów kredytowych; w kontradiktoryjnym postępowaniu cywilnym to strony oferują sądowi dowody na poparcie swoich twierdzeń a profesjonalny pełnomocnik reprezentujący je winien dokonywać stosownej oceny sytuacji procesowej i w odpowiednim momencie zgłaszać wnioski dowodowe.

Jak napisano powyżej, stan faktyczny został ustalony przez sąd I instancji prawidłowo. Może stać się zatem podstawą rozważań Sądu Apelacyjnego, korekcie podlegają bowiem wnioski, jakie wyciągnął Sąd Okręgowy, nie zaś same ustalenia.

W niniejszej sprawie spór dotyczy dopuszczalności postanowień w przedmiocie prowizji, objętej umową pożyczki. Ocena, czy postanowienia te były zgodne z prawem i zasadami współzycia społecznego ma wpływ na ustalenie wysokości kwoty, jaką pozwani winni zapłacić powodom.

Zasadny okazał się zarzut naruszenia przepisów prawa materialnego, wskazanych w apelacji. Sąd Apelacyjny stoi na stanowisku, że pojęcia prowizji nie można utożsamiać z pojęciem odsetek. Sąd I instancji w uzasadnieniu wyroku także opisał prowizję jako dodatkowy koszt pożyczki (oprócz odsetek, opłat, marży itp.) – a zatem odróżnił prowizję od odsetek. Uczynił to co prawda w nawiązaniu do ustawy o kredycie konsumenckim, która nie znajduje zastosowania w niniejszej sprawie, jednak odróżnienie to jest wyraźne. Zdaniem Sądu Apelacyjnego prowizja winna być definiowana

jako forma wynagrodzenia za dokonanie czynności prawnej a w okolicznościach niniejszej sprawy kwota stanowiąca prowizję miała pełnić funkcję wynagrodzenia za ryzyko, ponoszone przez pożyczkodawcę w związku z udzieleniem pożyczki pozwanym i za dodatkowe koszty które się z tym wiązały. Nie ma w obowiązujących przepisach zakazu umawiania się o prowizję pomiędzy osobami fizycznymi. Obydwie strony przedmiotowej umowy pożyczki taką prowizję zaakceptowały, przy czym za błędny należy uznać wniosek sądu I instancji, iż powodowie nie wykazali, że ich poprzednik prawny poniósł dodatkowe koszty w związku z gromadzeniem środków na cele pożyczki (jak napisano wyżej, okoliczność zaciągnięcia przezeń kredytów bankowych na ten cel była niesporna). Sama pozwana zeznawała, iż „mówili, że kredyty wzięli i że nam te pieniądze przeleje (...)”, „wiedzieliśmy, że kredyt jest taki a prowizja taka (...)”.

Przepisy art. 359 §2¹ i § 2² k.c. dotyczą odsetek maksymalnych. Nie ma podstaw, by przepisy dotyczące odsetek maksymalnych stosować w odniesieniu do prowizji – a na takim założeniu opiera się orzeczenie sądu I instancji. Sąd Okręgowy z jednej strony wskazał na prowizję, jako dodatkowy (oprócz odsetek) koszt umowy, z drugiej zaś stwierdził, że wynagrodzenie za korzystanie z sumy pożyczki znacznie przekracza wysokość odsetek maksymalnych. Sąd nie rozwinął tej myśli ani też nie przeprowadził żadnego wyliczenia w tej kwestii. Tymczasem gdyby nawet przeprowadzić operację „doliczenia” prowizji do odsetek umownych, to nie przekraczałyby one wysokości odsetek maksymalnych. Stosowne wyliczenie, niezakwestionowane przez pozwanych, przedstawili powodowie w trakcie procesu (k. 78) i w apelacji. Wynika z niego, że nie doszłoby (przy opisanym wyżej sumowaniu) do przekroczenia obowiązujących w momencie zawierania umowy pożyczki odsetek maksymalnych. Na marginesie zauważyć należy, że wysokość odsetek (w kontekście nieprzekroczenia granicy odsetek maksymalnych) oceniać należy na chwilę zawarcia umowy a nie na chwilę, kiedy pozwani mieli przystąpić do spłaty; pozwani w toku procesu próbowali wskazać na inną stopę kredytu (...) NBP, obowiązującą nie w chwili zawarcia umowy, lecz w chwili, kiedy mieli zacząć spłaty według harmonogramu. Taki zabieg jest zdaniem Sądu Apelacyjnego niedopuszczalny. Nadto – na co słusznie zwracali uwagę powodowie - skutkiem zastrzeżenia dla odsetek wynikających z czynności prawnej wyższej wysokości niż odsetki maksymalne nie jest nieważność czynności, lecz – jak stanowi art. 359 § 2² k.c. – należą się wówczas odsetki maksymalne. To ostatnie zastrzeżenie mogłoby jednak oddziaływać na obliczenie kwoty należnej powodom wówczas, gdyby podzielić stanowisko sądu I instancji w przedmiocie „doliczenia” prowizji do odsetek umownych. Stanowiska tego jednak Sąd Apelacyjny – jak napisano wyżej – nie podziela.

Pożyczkodawca poprzez umówioną z pozwanymi i zaakceptowaną przez nich prowizję zabezpieczał i wynagradzał także ryzyko braku spłaty pożyczki ze strony pozwanych. Sam bowiem był zobowiązany z tytułu zaciągniętych kredytów i zobligowany do ich spłaty. Jak widać obecnie, ryzyko braku spłaty pożyczki okazało się realne. Nawet bowiem niesporna pomiędzy stronami kwota 490 000 zł z umownymi odsetkami nie została przez pozwanych spłacona, mimo, że w chwili wydawania wyroku przez Sąd Apelacyjny spłata pożyczki zgodnie z harmonogramem winna dobiegać końca.

Okoliczności niniejszej sprawy nie uzasadniają poglądu, by postanowienia umowy w przedmiocie prowizji miały na celu obejście prawa lub były sprzeczne z zasadami współżycia społecznego. Sąd nie wskazuje zresztą, jaka zasada została poprzez takie postanowienia umowy naruszona. Jak wskazano wyżej, prowizja miała stanowić dla pożyczkodawcy wynagrodzenie za koszty związane z umową (zgromadzenie niezbędnych kwot na potrzeby pożyczki) i za ponoszone ryzyko. Sytuacja przymusowa - jak określają swoje położenie pozwani – nie powstała z powodu okoliczności niezależnych od pozwanych. Był to bowiem efekt zamierzenia biznesowego, na jakie się pozwani zdecydowali. „Przymus” w tym przypadku wynikał z determinacji pozwanych, by to zamierzenie zrealizować, doprowadzając do końca przedsięwzięcie, na które zabrakło im pieniędzy. Przystali na propozycję pożyczki od M. P. (2), wiedzieli, że zaciąga on kredyty w celu zgromadzenia środków na pożyczkę, bowiem własnych środków nie posiadał, akceptowali ten stan, akceptowali także prowizję stanowiącą wynagrodzenie dla pożyczkodawcy i nie wydawała im się wówczas za wysoka. Umowa między stronami została ukształtowana zgodnie z zasadą swobody umów. Zmiana stanowiska pozwanych nastąpiła dopiero wtedy, kiedy udali się po poradę prawną - już po wypowiedzeniu umowy. Sami pozwani nie starali się wykonać umowy, zaprzestali bowiem spłacania rat, zaś argumentacja, że nie wiedzieli ile mają zapłacić jest nie do przyjęcia choćby z racji braku sporu co do części kwoty,

której nawet mimo uznania w tym zakresie powództwa dobrowolnie nie spłacili, nie mówiąc o tym, że nie spłacali jej zgodnie z harmonogramem przed wypowiedzeniem umowy.

Wobec powyższego zasadna była zmiana zaskarżonego wyroku poprzez uwzględnienie, że pozwani winni zapłacić powodowi także kwotę umówionej w ramach pożyczki prowizji, co wpływa na zmianę wysokości zasądzonej przez sąd I instancji kwoty - zgodnie z żądaniem zawartym w apelacji (wyliczenia pozwani nie kwestionowali). Aktualnym pozostaje oddalenie w części powództwa, bowiem mimo dokonanych w toku procesu wpłat na rzecz powodów i zmniejszenia przez to żądanej kwoty nie dokonano cofnięcia żądania w żadnej części. Rygor natychmiastowej wykonalności zasadny był w odniesieniu do kwoty kosztów procesu oraz do kwoty uznanej przez pozwanych.

Co do kosztów postępowania, a w konsekwencji naruszenia art. 98 § 2 k.p.c. rację mają powodowie, że przy obliczeniach pominięty został fakt uiszczenia kwoty 20 472 zł (k. 28). Kwotę tę należy zatem uwzględnić przy rozstrzygnięciu o kosztach procesu przed sądem I instancji, biorąc nadto pod uwagę to, że powodowie utrzymali się przy swoim żądaniu nieomal w całości. Żądanie było zasadne w chwili wytoczenia powództwa, wpłaty zaś nastąpiły dopiero w toku procesu. Wobec powyższego podstawą rozstrzygnięcia w zakresie kosztów przed sądem I instancji winien być art. 98 k.p.c. Wobec uiszczenia przez powodów opłaty od pozwu (20 472 zł) nie ma podstaw do pobrania ich od stron, zaś kwota ta mieści się w tej, jaką pozwani winni zwrócić powodowi.

Na koszty postępowania apelacyjnego złożyła się opłata od apelacji, jaką uiszcili powodowie, oraz wynagrodzenie pełnomocnika, obliczone stosownie do § 6 pkt 6 w zw. z § 13 ust. 1 p. 2 Rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z 28 września 2002 r. w sprawie opłat za czynności adwokackie oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej z urzędu, obowiązującego w chwili orzekania przez Sąd Apelacyjny.

SSA Jerzy Bess SSA Barbara Górczanowska SSO (del.) Barbara Baran